

Un sfârșit de sezon văzut de Marius Chivu

După ce a debutat în poezie în anul 2012 cu volumul *Vânturarea din plastic* și s-a ocupat de editarea volumului de proză scurtă din anii 2000 *Best of*, Marius Chivu își face și debutul în proză cu volumul de povestiri *Sfârșit de sezon**.

Volumul cuprinde 11 proze scurte (*Cel mai departe, În familie, Wyoming, Prin ușile larg deschise, Petrecerea, La vulturul de mare cu peștele în gheare, Domino, Obiecte pierdute, Întorcerea, Veni qual, În fața conchistadorilor*) care surprind episoade din viața diferitelor personaje - vizita la doctor, vizita la părinții și bunicii care stau la țară, o întâlnire pe plajă, un sfârșit de săptămână la mare care ajunge să se sfârșească prost, revizitarea orașului natal, despărțirea unui cuplu, o petrecere, o zi pe plajă sau o întâlnire dintre un tânăr și un scriitor în vârstă. Naturaletă limbaului și simplitatea exprimării maschează complexitatea povestirilor. Singurătatea, moartea, boala, așteptarea, despărțirea, sfârșitul sunt temele centrale din acest ciclu. Un lucru pe care îl face Chivu în prozele sale scurte este să exploreze relațiile dintre oameni: părinți - copii, bunici - nepoți, el - ea, relațiile dintre prieteni. Dacă majoritatea cuplurilor prezente se află în momentul despărțirii sau relația lor atâră de un fir de ață, relațiile familiale sunt mai complexe. Ambele povestiri, *În familie* și *Întorcerea*, au ca subiect vizita pe care copilul/ nepotul o face părinților/bunicilor aflați la țară. Chiar dacă cei doi sunt stabiliți la oraș, când revin în spațiul rural, nici Petru, protagonistul din *În familie*, și nici Victor, protagonistul din *Întorcerea*, nu se poartă ca niște snobi. Ambii, crescuți la țară, dau o mână de ajutor familiilor la treburile gospodărești. Relația dintre nepoți și bunici este descrisă cu subtilitate de către narator. Cei care au avut grijă de el și care i-au oferit nenumărate motive de bucurie sunt acum bătrâni și neputincioși. Dacă în copilărie bunicii sunt cei care i-au ocrotit pe copii, în prozele lui Chivu raportul se răstoarnă, bunicii sunt acum îngrijiți cu răbdare și duioșie de către nepot: „Ridică perna căzută, i-o așeză sub cap și îi aranjă cămașa, care i se trăsesse într-o parte și îi dezvelea umărul. (...) Bătrunul îl privea atent. Când termină băiatul îi trecu mâna prin părul complet alb și-l mângâie pe frunte.” Conflictul dintre Petru și tatăl său este un conflict între două generații, două viziuni distincte asupra lumii. Tatăl vrea să-și vadă băiatul însurat cu orice preț, însă băiatul amână momentul pentru că nu a găsit încă persoana potrivită, iar „Lucrurile nu mai merg azi așa ușor”.

Grija și atenția acordată bunicilor este prezentă și în *Întorcerea*. Având niște părinți care refuză să se ocupe de bunica și pământul de la țară, Victor rămâne singurul care o ajută și o mai vizitează pe bătrână. Bunica l-a ajutat întotdeauna, „Bunica apărea de fiecare dată atunci când părinții își arătau limitele sau indiferența.” Din acest punct de vedere Petru și Victor se aseamănă foarte mult. Cele două personaje par croite după același tipar, singurele diferențe fiind cele de statut social.

Alte relații pe care Chivu ajunge să le exploreze sau să le exploateze în acest ciclu sunt cele de dragoste. Dacă în *La vulturul de mare cu peștele în gheare*, naratorul nu se poate decide între Eliana și Elena, prima fiind iubita de care s-a despărțit, iar Elena fata la care nu poate ajunge, *Obiecte pierdute* este un monolog interior al iubitului părăsit, adresat celei care i-a fost până nu demult iubită, prin intermediul căruia naratorul rememorează momente importante din relația lor, dar și încercările lui din ultimele zile de a-i șterge orice urmă. Deși seamănă cu una, „aceasta nu e tocmai o scrisoare de dragoste (sau zi-i dragoste dacă ți-e mai greu așa), e o paradă de vorbe meșteșugite și totodată triviale prin care nu mă lamentez, pentru că nu mă aflu în doliu (...)”. Chiar dacă suferă, despărțirea este văzută cu detașare, căci „să ne-nțelegem: nu tu m-ai inventat, voi continua să exist și după plecarea ta, la sfârșitul acestei scrisori nu mă voi sinucide cătuși de puțin, nici măcar luând o supradoză de calciu efervescent cu apă minerală carbogazoasă.” Povestirea *Obiecte pierdute* nu este altceva decât radiografia unei relații eșuate în care, oricât de mult ar încerca să o analizeze, naratorul nu reușește să constate fisura care a dus la destrămarea. Punctul forte al povestirilor îl constituie relațiile dintre oameni, relații care stau sub semnul sfârșitului, cele de dragoste prezente în povestiri sunt niște relații ratate din toate punctele de vedere. Eroii masculini din povestirile sentimentale sunt în postura unor Cassanova ratați pentru care erotismul primează. Pudicii care au respins cărțile lui Houellebecq sau roșesc în fața corespondenței dintre Joyce și Nora ar fi bine să nu se apropie de povestiri ca: *La vulturul de mare cu peștele în gheare, Obiecte pierdute* sau *Petrecerea*.

O altă particularitate a ciclului de povestiri o constituie sfârșitul povestirilor al căror final este deschis, iar personajele sunt lăsate într-o tensiune, într-o așteptare. Povestirea se încheie la câteva fraze după punctul culminant. Nu știi dacă personajul e sau nu bolnav, dacă iubita o să-l sune sau dacă prietenul din copilărie a murit. Deși cititorul poate simți o ușoară frustrare, în apărarea lui Chivu vine perspectiva din care *nu sunt* narate povestirile. Naratorul nu este omniscient și omniprezent, el este fie un narator martor, fie narator personaj care, așa cum am mai spus, surprinde doar un anumit episod din viața personajelor. Chiar dacă temele abordate de scriitor sunt unele serioase, cartea nu este lipsită de umor. Acesta reiese din situațiile comice care, presărate din loc în loc, contribuie la ameliorarea tensiunii.

Limbajul colocvial și dinamismul dialogurilor fac ca lectura *Sfârșitului de sezon* să fie una plăcută, însă nu trebuie pierdute din vedere anumite detalii în care rezidă complexitatea prozelor, iar trecerea lor cu vederea ar duce la înțelegerea greșită a mesajului pe care fiecare povestire îl transmite.

*Marius Chivu, *Sfârșit de sezon*, Editura Polirom, Iași, 2014